

Kohanimenõukogu koosolek
PROTOKOLL nr 109

Tallinn

15.12.2020

nr 14-4/22-1

Lähtudes kohanimenõukogu põhimääruse § 5 lõikest 1 toimus kohanimenõukogu koosolek täielikult elektroonilisel kujul.

Algus kell 15:00

lõpp kell 17:00

Juhatas: Väino Tõemets

Protokollis: Timo Torm

Võtsid osa: Mart Uusjärv, Martin Kulp, Mall Leht, Peeter Päll, Liisi Lumiste, Marja Kallasmaa, Pikne Kama, Uudo Timm, Olev Veskimäe, Taavi Pae, Raivo Aunap, Evar Saar

PÄEVAKORD:

1. Hiiumaa lahtede kohanimedest
2. Kohanimedest Valga vallas Karula rahvuspargis
3. Kohanimenõukogu seisukoha andmine Kihnu külanimede kirjutamise osas
4. Kabina järve nimest
5. Kohanimeseaduse muudatustest ning kohanimenõukogu uuest põhimäärusest
6. Kohanimeregistri aastakokkuvõte
7. Kohanimepäev 2021+
8. Muud teemad
 - a) UNGENGi Balti jaotise kohtumine Tallinnas 2021. aastal
 - b) Kohanimenõukogu väljasõiduseminarist

Väino Tõemets teatab koosoleku sissejuhatuses, et riigihalduse minister on kinnitanud kohanimenõukogu uue koosseisu ja lisab, et nüüdsest on ka Mart Uusjärv kohanimenõukogu liige.

1) Hiiumaa lahtede kohanimedest

Timo Torm teatab, et Maa-ametile laekus küsimus, miks on Hiiumaa läänerannikul asuvad Haldi ja Mänspe lõukad Maa-ameti põhikaardil ümber nimetatud Haldi ja Mänspe laugasteks. Põrduja toob oma kirjas välja, et enne 2018. aastat olid Haldi ja Mänspe laukad Haldi ja Mänspe lõukad.

Timo Torm selgitab erinevate keelekspertide seisukohti.

Ta toob välja, et Eesti keele seletava sõnaraamatu kohaselt on *lõugas* väike laht ning *laugas* väike sooveekogu.

Kohanimeekspert Tõnu Raudsepalt saadud selgituse kohaselt puudub hiiu keeles *õ* täht, mistõttu on õiged Haldi laugas ja Mäspe laugas. Lisaks tõi Tõnu Raudsepp oma selgituses välja asjaolu, et kui Eesti Kaardikeskus koostas 2004. aastal trükikaarti, siis Hiiumaa kohanimeuurijate seisukoht oli, õige on kasutada liigisõna *laugas*.

Eesti Keele Instituudi vanemleksikograafi ning Hiiu sõnaraamatu toimetaja Meeli Sedriku sõnul on Hiiumaal väikese lahe tähenduses kirja pandud kolm varianti, milleks on *lõugas*, *lougas* ja *laugas*. Meeli Sedrik toob oma selgituses välja, et Hiiumaal on nt *au*-ühend muutunud *ou*-ks, mistõttu võib olla *lauka* kõrvale tekkinud ka *lougas*. Lisaks toob ta oma saadetud arvamuses välja, et kohanimenõukogu liikme ja kohanimeeksperdi Marja Kallasmaa ning murdeuurija Ellen Niidu sõnul peaks Hiiumaal olema kohanime liigisõnana murdepärane *lõugas* või kirjakeelepärastatud *lõugas*.

Marja Kallasmaa selgitab, et pöörduja küsimuse puhul on tegemist eelkõige kirjakeele küsimusega ning lisab, et Hiiumaa eri paikades on levinud erinevad murrakud. Ta lisab, et Hiiumaa läänerrannikul on väikese lahe õigeks liigisõnaks *laugas*.

Mall Leht selgitab, et Maa-ameti põhikaardil on Hiiumaa läänerrannikul enimlevinud liigisõnaks *laugas*, ta toob välja järgmised laukad: Ristna laugas, Pikassääre laugas, Jaaguslaugas jne.

Evar Saar leiab, et Haldi ja Mäspe laugaste ümbernimetamine ei ole vajalik.

Kohanimenõukogu liikmed nõustuvad Evar Saare seisukohaga.

OTSUSTATI: Kohanimenõukogu leiab ekspertide arvamusele tuginedes, et antud juhul on õigeks väikese lahe liigisõnaks *laugas*, mistõttu ei ole Haldi ja Mänspe laugaste ümbernimetamine Haldi ja Mänspe lõugasteks vajalik.

2) Kohanimedest Valga vallas Karula rahvuspargis

Timo Torm selgitab, et Valga vald on tegelemas ühistranspordipeatustele nimede määramisega. Ta lisab, et Keskkonnaamet on teinud Valga vallale ettepaneku, mille kohaselt võiks Karula rahvuspargis nimede määramisel eelistada traditsioonilisi võrukeelseid nimesid. Keskkonnaamet tegi Valga vallale ettepaneku järgmiste ühistranspordipeatuste nimede muutmiseks:

Praegune kohanimi	Ettepanek uue kohanime määramiseks
Koobassaare	Koobassarõ
Karkküla	Karkkülä
Rebasemõisa	Rebäsemõisa
Lajassaare	Lajassarõ
Karulaane	Laanõ
Õdri	Luukina või Mikumäe

Timo Torm teatab, et Valga vallast saadud info kohaselt ei soovi Valga vald tuginedes asjaolule, et ühistranspordipeatuste nimede muutmise võib elanike ja operatiivteenistuste jaoks segadust tekitada, peatuste nimesid muuta.

Evar Saar selgitab, et ka tema on oma ettepanekud Valga vallale ühistranspordipeatuste nimede määramiseks teinud. Ta lisab, et tuginedes tema ning ka kohalike elanike soovidele on Valga vald valmis muutma Karulaane peatuse nime Laane peatuseks. Lisaks toob ta välja, et osade ühistranspordipeatuste puhul ei lähe planeeritav nimi peatuse asukohaga kokku. Ta toob näitena välja Londi peatuse nime, mis asub Kase talu juures, mis seetõttu peaks loogiliselt kandma Kase peatuse nime. Sama probleem on Londi peatusest hiljem rajatud Kase peatusega, mis paikneb hoopiski Puurina talurühma juures, mis oma asukoha tõttu peaks kandma loogiliselt Puurina peatuse nime. Ta lisab, et nende peatuse nimede osas on rahulolematust näidanud välja ka kohalikud elanikud.

Taavi Pae toob välja, et sellised vead tuleks kindlasti ära parandada.

Mall Leht teeb ettepaneku, et kohanimenõukogu võiks Valga valla tähelepanu nendele probleemidele juhtida ning anda üldised soovitused, millest ühistranspordipeatuste nimede määramisel lähtuda. Ta toob soovitustena välja, et külanimi ja ühistranspordipeatuse nimi peaksid kattuma. Lisaks võiks Valga vallale anda soovitus kasutada enam ka murdelisi nimesid.

Evar Saar toob välja, et sellise soovitus andmine ei lahenda nende ühistranspordipeatuste nimede probleemi, mille nimed asukohaga kokku ei lähe, näiteks planeeritavad Kase ja Londi peatused.

Mall Leht arvab, et sellisel juhul võiks Valga vallale saadetavas soovitus need probleemid konkreetselt välja tuua. Ta lisab, et kirja koopia võiks saata ka Antsla ja Otepää vallale, sest samad küsimused puudutavad kogu piirkonda.

Kohanimenõukogu liikmed nõustuvad Mall Lehe ettepanekuga.

OTSUSTATI: Kohanimenõukogu esitab Valga vallale ettepanekud eksitavate ühistranspordipeatuste nimede muutmiseks ning soovitus murdeliste nimede kasutamiseks.

3) Kohanimenõukogu seisukoha andmine Kihnu külanimedele kirjutamise osas

Timo Torm teatab, et Kihnu Vallavolikogu soovib saada kohanimenõukogu seisukohta Kihnu külanimedele kihnupäraselt kirjutamise osas. Ta selgitab, et Kihnu Vallavolikogule laekus Kihnu Kielekoja taotlus Kihnu külanimedele muutmiseks kihnupärasteks nii nagu „Kihnu sõnaraamatus“ kasutusel on. Ta lisab, et Kihnu Vallavolikogu toetas Kihnu Kielekoja taotlust.

Külanimedele kihnupäraseks muutmisel toimuksid järgmised muudatused:

Praegused külanimed	Uued kihnupärased külanimed
Sääre küla	Siärekülä
Linaküla	Ljõnakülä
Lemsi küla	Lempsi
Rootsiküla	Ruõtsikülä

Ta selgitab, et Kihnu Vallavalitsuse keskkonnanõuniku kirjas välja toodud kihnupärased külanimed on kooskõlas Kihnu sõnaraamatus esitatud külanimedega. Ta palub kohanimenõukogu liikmete seisukohti antud küsimuses.

Peeter Päll selgitab, et on selle taotlusega kursis ning tema toetab igati külanimedele kihnupäraseks muutmist. Ta lisab, et ka mujal Eestis on murdepärased kohanimed kasutusel.

Mall Leht uurib, kas kihnupäraste nimede kehtestamisel kaoks liigisõna *küla* ära.

Kohanimenõukogu liikmed leiavad, et kirjakeelne liigisõna jääb uute külanimedele puhul ikkagi kasutusse (murdelisele nimele lisandub kirjakeelne liigisõna, nt *Ruõtsikülä küla*, *Lempsi küla*).

Taavi Pae uurib, kas kihnukeelsed nimed on õiged ning kuidas tuleks uued nimed kehtestada.

Peeter Päll selgitab, et tabelis välja toodud kihnupärased kohanimed on korrektsed ning need tuleks sellisel juhul ametlike kohanimedena kehtestada ning lisab, et Kihnu vallale võiks saata koos kohanimenõukogu nõusolekuga ka juhised, kuidas ametlike külanimesid muuta.

OTSUSTATI: Kohanimenõukogu toetab Kihnu külanimedele muutmist kihnupärasteks ja edastab Kihnu vallale juhised ametlike külanimedele muutmiseks.

4) Kabina järve nimest

Mall Leht selgitab, et Keskkonnaministeerium on Maa-ametile saatnud kooskõlastamiseks Keskkonnaministri 09.05.2017 käskkirja nr 1-2/17/510 „Keskkonnaregistri veekogude nimistus Emajõe ruumikuju korrigeerimine ja Kabina järve kandmine keskkonnaregistri veekogude nimistusse“ muutmise eelnõu.

Kaaskirja väljavõte:

Keskkonnaministeeriumi kantsleri 09.05.2017 käskkirjaga nr 1-2/17/510 „Keskkonnaregistri veekogude nimistus Emajõe ruumikuju korrigeerimine ja Kabina järve kandmine keskkonnaregistri veekogude nimistusse“ tehti Keskkonnaagentuurile korraldus kanda Luunja vallas, katastriüksustel „Väike-Kabina“ (tunnus 43202:002:0038) ja „Luha“ (tunnus 43202:003:0067) asuv veekogu (tehisjärv) eraldiseisva tehisjärvena nimega „Kabina järv“ ja koodiga VEE2084890 keskkonnaregistrisse.

Käskkirjas nimetatakse kõnesolevat järve nimega Kabina järv, registrikoodiga VEE2084890, aga keskkonnaregistri järgi on järve nimeks Väike-Kabina järv. Keskkonnaagentuur on põhjendanud seda asjaolu, et pärast veekogu registrikoodiga VEE2084890 ja nimega Kabina järv registrisse kandmist ilmnes, et 300 m kaugusel on juba Kabina järv registrikoodiga VEE2084870.

Kohanimeseaduse § 12 lg 3 kohaselt ei tohi ühe asustusüksuse piires olla samanimelisi nimeobjekte. Seetõttu lähtudes varasemast heast tavast, tegi Keskkonnaagentuur ettepaneku kasutada nimena maaüksuse nime – **Väike-Kabina** ning vastav parandus keskkonnaregistrisse tehti 15. mail 2018. aastal.

Keskkonnaministeerium algatas kantsleri 09.05.2017 käskkirja nr 1-2/17/510 muutmise veekogu registrikoodiga VEE2084890 nime osas.

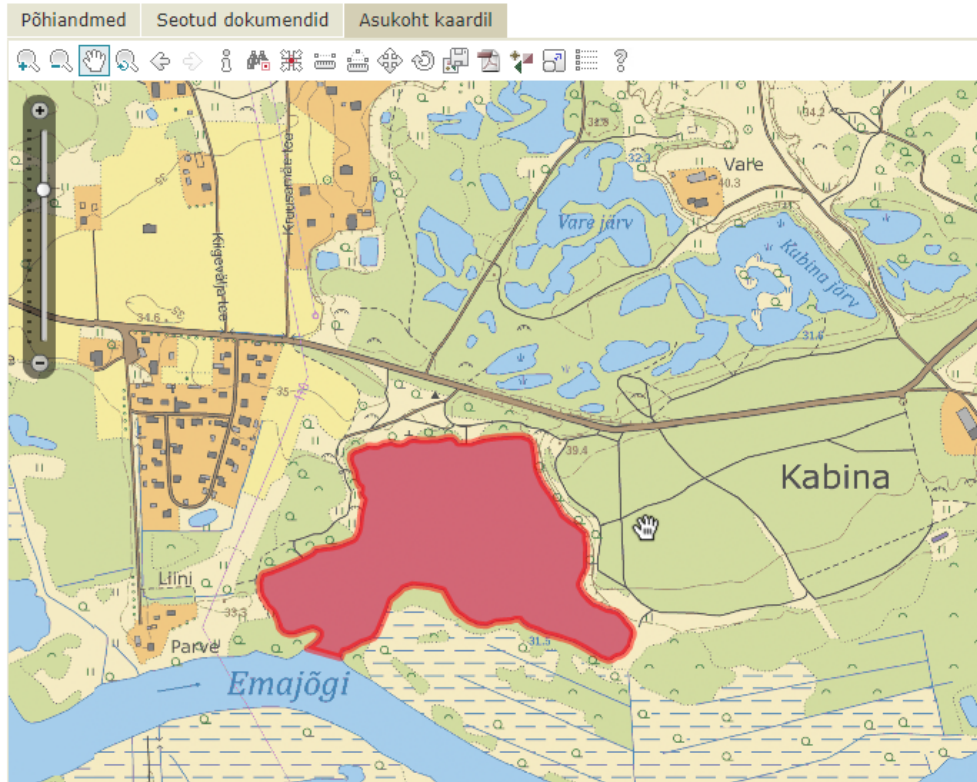
Esitame käskkirja muutmise eelnõu kooskõlastamiseks või palume teha veekogu koodiga VEE2084890 nime osas muu ettepanek.

Eelnõu

väljavõte:

- 1.4. Tulenevalt asjaolust, et kõnesolev Emajõega ühenduses olev tehisveekogu on kujunenud kaevandamise käigus omaaegse Luunja kruusakarjääri alale ja on keskkonnaregistrisse kantud eraldiseisva omaette veekoguna võib asuda seisukohale, et veekogu nimetuseks võiks olla Kabina karjäär.

Väike-Kabina järv

Evar Saar täpsustab, et eelnõus tehakse ettepanekud, mille kohaselt hakkaks Tartumaal Luunja vallas Väike-Kabina järve kandev veekogu kandma Kabina karjääri nime. Nõukogu on seisukohal, et Väike-Kabina järve nime asemel tuleks määrata punasega märgitud veekogule nimeks **Kabina järv**.

Raivo Aunap toob välja, et Kabina karjäär veekogu nimena ei sobi. Praegu registris olev Väike-Kabina järve tuntakse Kabina järvena ja seal on tuntud ujumiskoht.

Uudo Timm on seisukohal, et „karjäär“ ei ole sobiv veekogu liigisõna. Kui veekogu on tekkinud ja areneb edasi looduslikult, siis tegu ei ole enam karjääriga.

Peeter Päll uurib, kas põhja pool asuva Kabina järve nime alternatiiv võiks olla näiteks **Kabina lombid**, mis oleks mainitud veekogudele sobivam variant. Ta lisab, et kuna piirkonnas on mitmeid kaevandamise tekkel tekkinud veekogusid, siis oleks otstarbekas ühendada Vare järve nime kandvad nimeobjektid Kabina lompide nimerühmaga.

Taavi Pae hinnangul on liigisõna *lombid* sobiv.

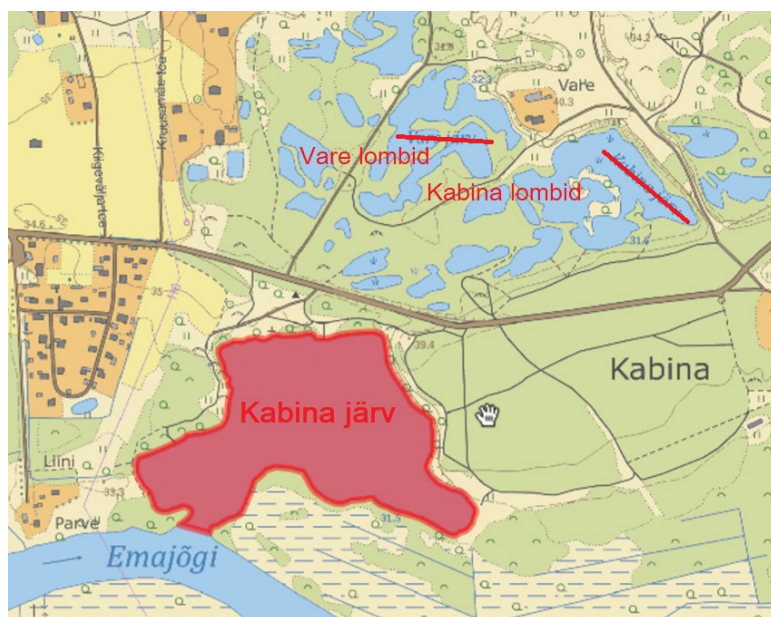
Mall Leht toob välja, et kuna Kabina järv ning Väike-Kabina järv on mitteametlikud kohanimed, siis lõplik otsustusõigus nimede määramise osas on kohalikul omavalitsusel.

Timo Torm teatab 18. detsembril kohanimenõukogule e-kirja teel, et Keskkonnaamet tegi Keskkonnaministeeriumile ettepaneku, et Väike-Kabina järv (registrikoodiga: VEE2081890) võiks kanda nime Suur-Kabina järv. Ta palub kohanimenõukogu arvamusi Keskkonnaameti ettepaneku osas.

Mall Leht annab e-kirja teel teada, et ta ei ole Keskkonnaameti ettepaneku vastu, kuid lisab, et esimene eelistus oleks siiski Kabina järve nimi.

Evar Saar nõustub Mall Lehe seisukohaga, et õigem nimi oleks Kabina järv. Ta lisab, et see jäi enim tartlaste ja rahvapärast nimekasutust kuulnud kohanimenõukogu liikmete arvamustes kõlama.

OTSUSTATI: Kohanimenõukogu liikmed leiavad, et Väike-Kabina järve nime võiks muuta Kabina järveks. Kabina karjääri nime asemel oleks otstarbekas piirkonnas paiknevad kaevandamise tulemusel tekkinud veekogud, kaasa arvatud Vare järv, ümber nimetada Kabina lompideks, osade lompide teise nimena võib olla kasutuses ka Vare lompid.

5) Kohanimeseadusest ning kohanimenõukogu uuest põhimäärusest

Martin Kulp annab ülevaate 1. detsembril 2020. aastal jõustunud kohanimeseaduse muudatustest. Ta selgitab, et seaduse üks olulisemaid muudatusi seisneb kohanimeregistri vastutava töötleva rolli üleandmises Rahandusministeeriumilt Maa-ametile ning volitatud töötleva rolli üleandmises Maa-ametilt Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskusele. Ta lisab, et muudatused toimusid veel mõnes punktis. Martin Kulp toob näiteks, et seaduse kohaselt ei tohi isikunime pühendusnimeks määrata, kui isik on tegutsenud Eesti Vabariigi loomise, põhiseadusliku korra püsimise või Eesti iseseisvuse vastu. Kohanimenõukogu puudutava muudatusena toob ta välja asjaolu, et kohanimenõukogu ei lahenda enam kohtueelseid kohanime määramise või kasutamise üle tekkinud vaidlusi.

Kohanimenõukogu uue põhimääruse valguses toob Martin Kulp välja, et edaspidi määratakse nõukogu liikmed valdkonna eest vastutava ministri käskkirjaga. Ta lisab, et täiendatud on ka seda osa, mis puudutab nõukogu koosolekute toimumist. Näiteks võib nõukogu istung toimuda osaliselt või täielikult elektroonilisel kujul, kui on võimalik tuvastada nõukogu liikmete nimelisus ja tagada nende kuuldavus.

OTSUSTATI: Võtta info teadmiseks.

6) Kohanimeregistri aastakokkuvõte

Mall Leht annab ülevaate kohanimeregistriga seotud tegevustest 2020. aastal. Ta selgitab, et kuna 2020. aasta lõpuks kaob enamlevinud veebilehitsejatest *Flash* tugi, siis on selle muudatuse valguses toimunud mõned registri arendused. Ta toob välja, et kohanimeregistri avaliku kaardirakenduse puhul on *Flashi* pealt üle mindud X-GIS 2.0 peale, mis tagab teenuse kättesaadavuse ka pärast *Flashi* toe kadumist.

Mall Leht toob välja, et aastaga on lisandunud 5 907 nimeobjekti ning 3 788 kohanime, seega on 2020. aasta detsembri seisuga kohanimeregistris kokku 220 854 nimeobjekti ning 216 467 kohanime. Ta selgitab, et enim on lisandunud bussi-, trammi-, trolli-, taksopeatuseid (2199) ning maaüksuste, kruntide ja talude nimesid (1001). Täpsemad numbrid on toodud välja protokollile lisatud ettekandes (lisa 1).

Mall Leht selgitab, et toimunud on muudatused ka õiguslikus korras, mille tulemusena on Maa-amet nüüdsest kohanimeregistri vastutav töötleja ning Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus registri volitatud töötleja. Ta lisab, et kuna kohanimeregistri praegune rakendus on vananenud, siis kavandatakse aadressiandmete süsteemi ja kohanimeregistri ühendamist ja uue registri arendamist. Ta toob välja, et uue registri nimeks võiks saada Aadresside ja kohanimede süsteem (AKS). Lisaks toob Mall Leht välja, et uues registris on kavas kasutusele võtta ka 3D süsteem ning uus register võiks valmida etappide kaupa 4-5 aasta pärast. 2021 on plaanis teha ärianalüüsi ja esimene arendusprojekt. Esimese moodulina on plaanis arendada AKS-i uus kohanimeregistri moodul.

Evar Saar soovib teada, mida tähendab 3D süsteem.

Mall Leht selgitab, et sisse tuuakse ka kõrgusmõõde ning lisab, et kogu süsteem liigub selle poole.

Evar Saar uurib, kuidas 2020. aasta märtsis valminud ärianalüüsi uue arenduse jaoks kasutatakse.

Mall Leht selgitab, et 2020. aasta märtsis valminud ärianalüüsis on kirjeldatud erinevate funktsionaalsuste vajadus ning neid saab kindlasti AKS-i arenduste planeerimiseks kasutada.

Evar Saar teeb ettepaneku, et kas kohe käiku minevas KNR-i X-GIS 2.0 rakenduses oleks võimalik kuvada nende maaüksuste viimaseid ametlikke kohanimesid, mis on ümberadresseerimise käigus saanud tänava või muu liikluspinna nimest ja numbrist koosneva aadressi. Neid nimesid tuleks kuvada kui mitteametlikke kohanimesid. Praegu on need nimed KNR-ist leitavad vaid üsna keeruka päringu abil. Tänavavõrgu sisse jäänud vanade talude nimed ei ole vähem väärtuslikud kui hajaasustuse maaüksuste nimed.

Mall Leht vastab, et ta ei tea, kui palju töömahtu see nõuab, aga põhimõtteliselt oleks vajalik selle kategooria nimesid paremini esile tuua küll. Lisaprobleemiks võib olla, et sel juhul ei kontrolli keegi nende varasemate nimede vastavust kohanimenõuetele.

OTSUSTATI: Võtta info teadmiseks.

7) Kohanimenäev 2021+

Timo Torm teatab, et kuna 2020. aastal jäi Läänemaale toimuma planeeritud kohanimenäev ära, siis 2021. aastal võiks kohanimenäev toimuda Läänemaal. Ta toob välja, et esinejad, kellega kokkulepe sõlmiti, olid valmis 2021. aastal samuti ettekandega esinema.

Mart Uusjärv lisab, et 2021. aastal võiks kohanimenäev kindluse mõttes toimuda esimesel võimalusel, kui epidemioloogiline olukord seda lubab.

Timo Torm teeb ettepaneku, et 2022. aasta novembris võiks kohanimenäev toimuda Tartumaal, 2023. aasta novembris Lääne-Virumaal ning 2024. aasta novembris Viljandimaal. Ta selgitab, et asukohad said välja valitud selle järgi, kus kohanimenäev traditsiooni kujunemise algusaastatel toimus. Ta uurib, kas kohanimenäevkogu liikmed on tema ettepanekuga nõus.

Kohanimenäevkogu liikmed nõustuvad Timo Tormi ettepanekuga.

OTSUSTATI: Kohanimenäeva toimumiskohad aastatel 2021-2024 on järgmised: 2021. aastal Läänemaa, 2022. november Tartumaa, 2021. november Lääne-Virumaa ning 2024. november Viljandimaa.

8) Muud teemad

a) UNGEGNi Balti jaotise kohtumine Tallinnas 2021. aastal

Timo Torm selgitab, et 2020. aasta septembris pidi kokkulepete kohaselt Tallinnas toimuma ÜRO kohanimenäevkogu Balti jaotise kohtumine, mis koroonaviiruse leviku tõttu juba 2020. aasta kevadel otsustati ära jätta. Ta teeb ettepaneku, et hoolimata keerulisest olukorrast võiks valmistuda ürituse korraldamiseks 2021. aasta sügisel, kui olukord seda lubab. Ta uurib, kas Eesti Keele Instituut ning Maa-amet on varasemalt sõlmitud kokkuleppega nõus, mille kohaselt Rahandusministeerium pidi vastutama ruumide broneerimise, lõunasöögi ning ekskursiooni korraldamise eest, Maa-amet õhtusöögi

korraldamise eest ning Eesti Keele Instituut osalejatega suhtlemise ning muude korralduslike küsimuste eest.

Mall Leht ja Peeter Päll kinnitavad, et varasem ülesannete jaotus ning kokkulepped kehtivad.

OTSUSTATI: Rahandusministeerium, Eesti Keele Instituut, Maa-amet ning kohanimenõukogu valmistuvad selleks, et korraldada 2021. aastal Tallinnas ÜRO kohanimeekspertide Balti jaotise kohtumine.

b) Kohanimenõukogu väljasõiduseminarist

Väino Tõemets teeb ettepaneku, et kui olukord koroonaviiruse osas paraneb, siis võiks hiliskevadel või varasuvel korraldada kahepäevase kohanimenõukogu väljasõiduseminari.

Kohanimenõukogu liikmed nõustuvad Väino Tõemetsa ettepanekuga.

(allkirjastatud digitaalselt)

Väino Tõemets

Koosoleku juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Timo Torm

Protokollija